

Sytuacja na rynku kredytowym wyniki ankiety do przewodniczących komitetów kredytowych

I kwartał 2007

Podsumowanie wyników ankiety

- **Polityka kredytowa:** w IV kwartale 2006 r. banki złagodziły warunki i kryteria przyznawania kredytów dla przedsiębiorstw. W segmencie kredytów konsumpcyjnych powróciła tendencja do łagodzenia polityki kredytowej, a w segmencie kredytów mieszkaniowych polityka kredytowa nie została istotnie zmieniona.
- **Przyczyny zmian polityki kredytowej:** najważniejszymi przyczynami łagodzenia kryteriów i warunków udzielania kredytów dla przedsiębiorstw były presja konkurencyjna ze strony innych banków i zmniejszenie się, w ocenie banków, ryzyka związanego z przewidywaną sytuacją gospodarczą. W segmencie kredytów konsumpcyjnych dla gospodarstw domowych łagodzenie polityki kredytowej było spowodowane konkurencją ze strony banków i niebankowych instytucji finansowych oraz niższym od oczekiwań popytem na kredyt.
- **Popyt na kredyty dla przedsiębiorstw:** popyt na kredyty wzrósł silnie w sektorze dużych przedsiębiorstw i zauważalnie w sektorze MŚP. Rosnący popyt na kredyty długoterminowe sugeruje przyspieszanie tempa wzrostu inwestycji.
- **Główne przyczyny zmian popytu na kredyty dla przedsiębiorstw:** banki wskazywały, że popyt zwiększył się głównie w wyniku wzrostu zapotrzebowania na finansowanie inwestycji oraz zapasów i kapitału obrotowego. Istotnie spadła rola środków własnych w finansowaniu inwestycji przedsiębiorstw.
- **Popyt na kredyty dla gospodarstw domowych:** banki odnotowały ponowny silny wzrost popytu na kredyty mieszkaniowe, skoncentrowany w segmencie kredytów złotych. Popyt na kredyty konsumpcyjne niespodziewanie spadł.
- **Przyczyny zmian popytu dla gospodarstw domowych:** zdaniem banków główną przyczyną wzrostu popytu na kredyty jest poprawa sytuacji ekonomicznej gospodarstw domowych. W segmencie kredytów mieszkaniowych wzrost popytu został dodatkowo wzmocniony poprzez oczekiwania na dalszy wzrost cen na rynku mieszkaniowym oraz zniesienie ulgi podatkowej. W segmencie kredytów konsumpcyjnych istotnymi przyczynami zmian popytu były zmiana skali finansowania zakupów dóbr konsumpcyjnych z oszczędności oraz poprawa sytuacji ekonomicznej gospodarstw domowych.
- **Przewidywania zmian polityki kredytowej:** banki przewidują dalsze łagodzenie polityki kredytowej w sektorze przedsiębiorstw, szczególnie w odniesieniu do kredytów krótkoterminowych. W sektorze gospodarstw domowych spodziewane jest nieznaczne zaostrzenie polityki kredytowej w segmencie kredytów mieszkaniowych oraz nieznaczne jej złagodzenie w segmencie kredytów konsumpcyjnych.
- **Przewidywania zmian popytu na kredyt:** banki przewidują dalszy wzrost popytu w sektorze przedsiębiorstw, nieznacznie silniejszy dla kredytów długoterminowych niż krótkoterminowych. Oczekiwany jest również wzrost popytu na kredyty konsumpcyjne w sektorze gospodarstw domowych. Banki prognozują wyraźny spadek popytu na kredyty mieszkaniowe, który obok czynników jednorazowych może być związany z wystąpieniem bariery cenowej na rynku mieszkaniowym.

Syntetyczne wyniki ankiety

Ankieta została przeprowadzona na przełomie grudnia 2006 r. i stycznia 2007 r. wśród 24 banków, których łączny udział należności od przedsiębiorstw i gospodarstw domowych w portfelu sektora bankowego wynosi 76,6%.

Agregacja danych, które posłużyły do prezentacji wyników, polegała na policzeniu ważonych struktur procentowych odpowiedzi oraz procentu netto, czyli różnicy między strukturami obrazującymi przeciwne tendencje. Zgodnie z przyjętą metodyką, słowa określające ilość (większość, połowa, znaczący, istotny, odsetek banków, etc.) odnoszą się do ważonych struktur procentowych, a nie do liczby banków. Wyrażenie „większość banków” należy więc rozumieć jako „ważona aktywami większość banków”. Szczegóły dotyczące metodyki obliczeń przedstawiono w załączniku nr 1.

Poniżej przedstawiono tendencje w zakresie stosowanej przez banki polityki kredytowej oraz kształtowania się popytu w IV kwartale 2006 r., jak również przewidywania banków na I kwartał 2007 r.

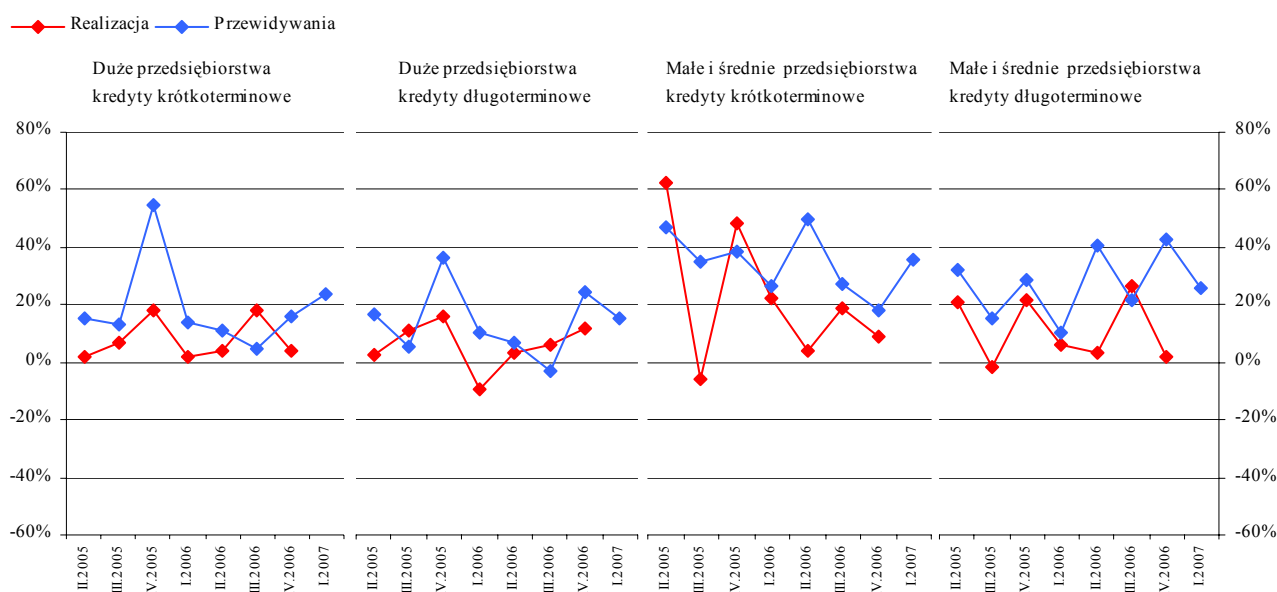
Przedsiębiorstwa

W IV kwartale 2006 r. banki nieznacznie złagodziły kryteria i warunki udzielania kredytów w sektorze przedsiębiorstw, w szczególności w segmencie kredytów krótkoterminowych w sektorze dużych przedsiębiorstw. Skala łagodzenia polityki kredytowej była wyraźnie niższa od przewidywań banków na początku kwartału. W badanej próbie banków zaobserwowano duże wewnętrzne zróżnicowanie kierunku zmian polityki kredytowej, które jednak wynikało z czynników jednorazowych dotyczących pojedynczego, dużego banku (zob. wykres 1).

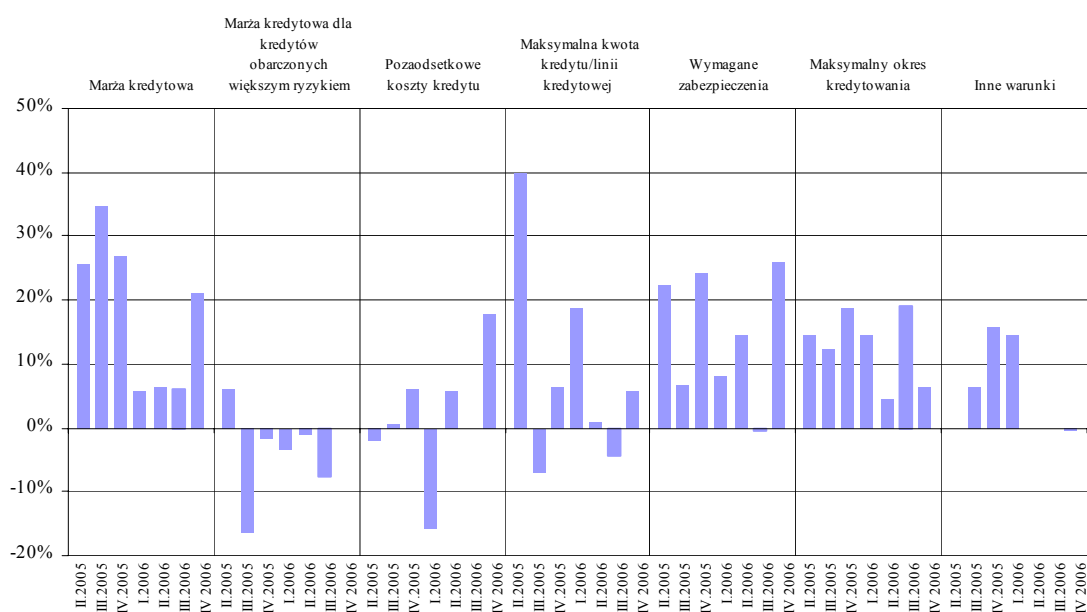
Banki oczekują, że relatywnie silniejsze niż w IV kwartale 2006 r. łagodzenie polityki kredytowej w sektorze przedsiębiorstw nastąpi w I kwartale 2007 r. Zmiany te mają dotyczyć w pierwszej kolejności sektora małych i średnich przedsiębiorstw. Spodziewane jest silniejsze złagodzenie polityki kredytowej w segmencie kredytów krótkoterminowych niż kredytów długoterminowych. Przewidywania te należy jednak interpretować z dużą ostrożnością, gdyż historycznie obserwuje się tendencję banków do nadmiernie optymistycznej oceny przyszłej ewolucji kryteriów i warunków udzielania kredytów dla dużych przedsiębiorstw, od której jedyne systematyczne odstępstwo w ostatnich dwóch latach wystąpiło w III kwartale 2006 r. (zob. wykres 1).

Banki, które złagodziły politykę kredytową najczęściej ograniczały wymagania w zakresie zabezpieczeń i zmniejszały marżę kredytową. Ponadto, zaobserwowano zmniejszanie pozaodsetkowych kosztów kredytu, a w mniejszym stopniu również zwiększanie maksymalnych kwot kredytu oraz wydłużanie dopuszczalnego okresu kredytowania. Jeden bank wskazał łagodzenie wymogów proceduralno-dokumentowych i udostępnianie produktów kredytowych szerszemu gronu klientów korporacyjnych (zob. wykres 2).

Wykres 1
Kryteria przyznawania kredytów dla przedsiębiorstw

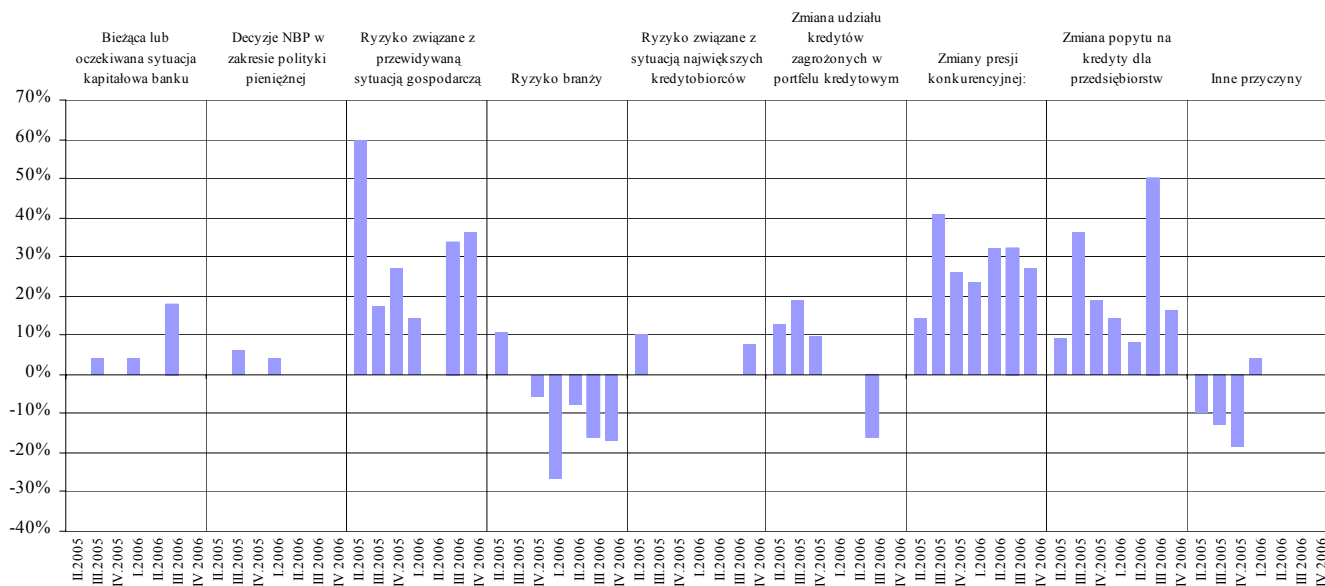

Wykres 2
Warunki przyznawania kredytów dla przedsiębiorstw

Najważniejszymi przyczynami złagodzenia polityki kredytowej przez banki były w IV kwartale 2006 r. spadek ryzyka związany z poprawiającą się sytuacją gospodarczą oraz presja konkurencyjna ze strony innych banków (zob. wykres 3). Konkurencja ze strony finansowania bezpośrednio na rynkach finansowych, w formie emisji akcji lub dłużnych papierów wartościowych, nie została uznana przez żaden z banków za przesłankę złagodzenia polityki kredytowej. Branże, wobec których banki zaostrzyły politykę kredytową, to między innymi przemysł zbrojeniowy oraz branża gier hazardowych.

Wykres 3
Przyczyny zmian polityki kredytowej

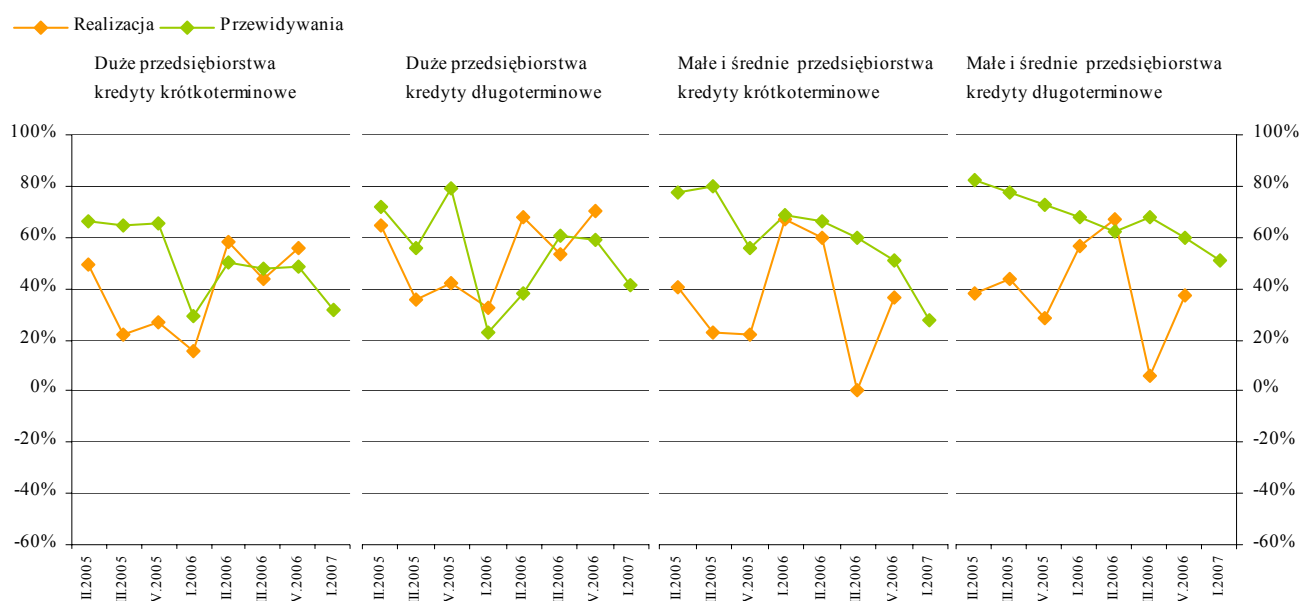

W sektorze dużych przedsiębiorstw zaobserwowano utrzymanie tendencji bardzo szybkiego wzrostu popytu na kredyty, która trwa od II kwartału 2006 r. W sektorze małych i średnich przedsiębiorstw, po wyraźnym i niespodziewanym spowolnieniu w III kwartale, odnotowano powrót do trwającej w pierwszej połowie roku tendencji wzrostowej popytu na kredyty (zob. wykres 4). Wyniki te potwierdzają utrzymywanie się wysokiego tempa przyrostu inwestycji w gospodarce i pokazują, iż spowolnienie tempa wzrostu popytu na kredyty dla małych i średnich przedsiębiorstw w poprzednim kwartale wynikało najprawdopodobniej z czynników o charakterze jednorazowym. Czynnikiem takim mogło być wykorzystanie środków własnych, wskazane przez ponad połowę banków jako determinanta spadku popytu na kredyt w sektorze małych i średnich przedsiębiorstw w III kwartale, a także długotrwałość procesu inwestycyjnego powodująca, iż kredyty uzyskane w pierwszej połowie roku były wykorzystywane również w III kwartale.

Banki przewidują, że w I kwartale 2007 r. popyt na kredyty ze strony przedsiębiorstw będzie nadal rósł. Tempo tego wzrostu ma być istotnie niższe w porównaniu ze wzrostem popytu zaobserwowanym w IV kwartale 2006 r., zwłaszcza w przypadku dużych przedsiębiorstw (zob. wykres 4). Oczekiwania banków w odniesieniu do popytu na kredyty w sektorze małych i średnich przedsiębiorstw są stosunkowo silnie zróżnicowane, gdyż obok licznej grupy banków deklarujących, że spodziewają się nieznacznego wzrostu popytu niektóre banki prognozują spadek popytu lub znaczny jego wzrost¹. Oznacza to, że przyszły poziom popytu na kredyty w sektorze małych i średnich przedsiębiorstw jest obciążony znaczną niepewnością.

¹ Banki dysponują możliwością gradacji zmian popytu. W ankiecie mogą wybierać spośród następujących opcji: popyt wzrośnie znacznie, popyt wzrośnie nieznacznie, popyt pozostanie bez zmian, popyt spadnie nieznacznie, popyt spadnie znacznie, trudno powiedzieć.

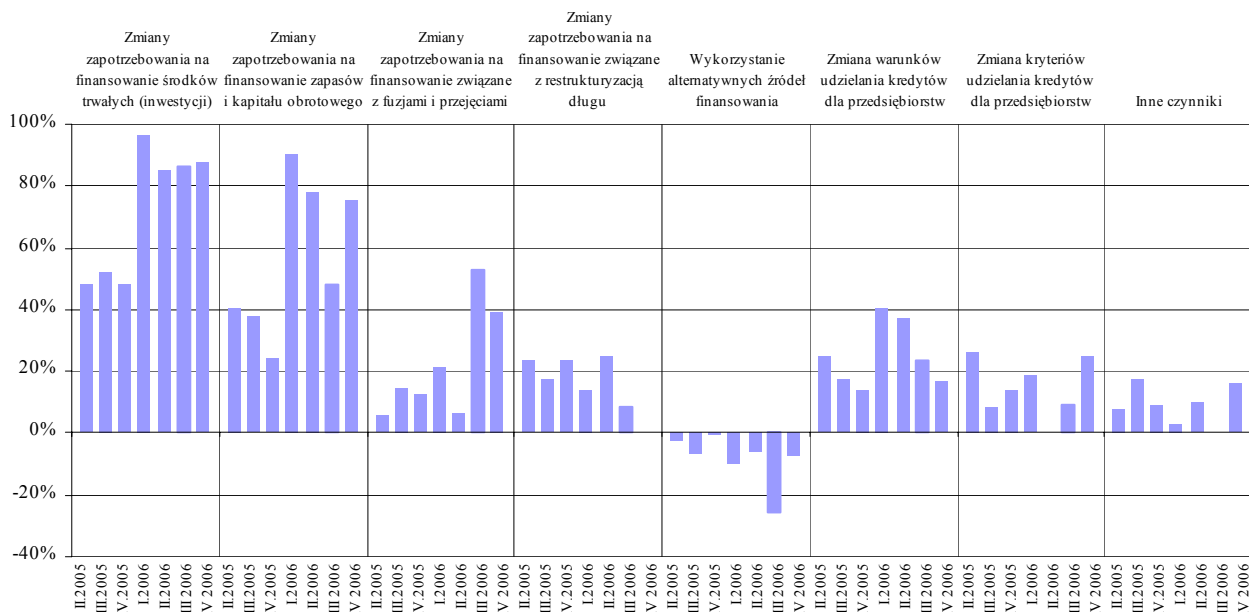
Wykres 4
 Popyt na kredyt dla przedsiębiorstw

Podobnie, jak w poprzednich dwóch kwartałach, do wzrostu popytu najbardziej przyczyniły się wzrost zapotrzebowania na finansowanie inwestycji i wzrost zapotrzebowania na finansowanie zapasów i kapitału obrotowego. Oprócz tego, znaczny wpływ na wzrost popytu miał wzrost zapotrzebowania na finansowanie związane z transakcjami fuzji i przejęć. Procent netto, mierzący siłę wpływu tych przyczyn na wzrost popytu, nie zmienił się istotnie w przypadku zapotrzebowania na finansowanie inwestycji, wyraźnie wzrósł w przypadku finansowania zapasów i kapitału obrotowego i spadł w przypadku finansowania fuzji i przejęć. Przedsiębiorstwa wykorzystują dobrą koniunkturę i własną sytuację finansową do rozszerzania zakresu działalności i zwiększania własnego rynku odbiorców nie tylko poprzez inwestycje, ale również poprzez przejęcia i fuzje. Wpływ łagodzenia warunków i kryteriów udzielania kredytów dla przedsiębiorstw na popyt był zgodny ze skalą zmian obu elementów polityki kredytowej, to znaczy niewielki w przypadku warunków udzielania kredytów, które nie zostały przez banki wyraźnie złagodzone, i większy w przypadku silniej złagodzonych kryteriów udzielania kredytów. Spadło znaczenie alternatywnych w stosunku do kredytu bankowego źródeł finansowania jako czynnika ograniczającego wzrost popytu na kredyty. W szczególności silnemu ograniczeniu uległ wpływ wykorzystania środków własnych przedsiębiorstw oraz kredytów z innych banków na ich popyt na kredyt. 9% banków (ważonych aktywami) wymieniło spadek wykorzystania przez przedsiębiorstwa kredytów z innych banków jako czynnik wzrostu popytu na ich kredyt (zob. wykres 5). Może się to wiązać z zaostrzeniem polityki kredytowej w sektorze przedsiębiorstw przez jeden z dużych banków.

Wzrost popytu w sektorze przedsiębiorstw, jak również przyczyny tego wzrostu, sugerują, że przedsiębiorstwa kontynuowały inwestycje w IV kwartale 2006 r., finansując je w istotnym stopniu poprzez zadłużanie się w bankach. W opinii banków wykorzystanie środków własnych na cele inwestycyjne stopniowo spada, po osiągnięciu w III kwartale maksimum.

Wykres 5
Przyczyny zmian popytu na kredyt

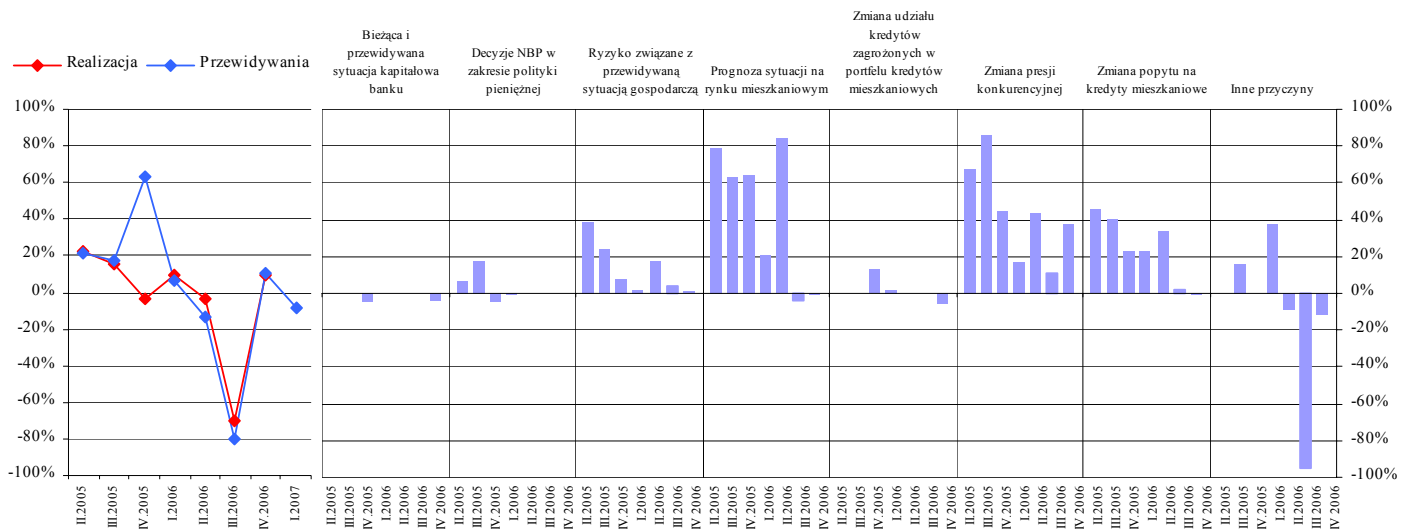
Gospodarstwa domowe

W IV kwartale 2006 r. nastąpiło przewidywane uprzednio przez banki nieznaczne złagodzenie polityki kredytowej w segmencie kredytów mieszkaniowych dla gospodarstw domowych. Zdecydowana większość banków (77,7% ważonych aktywami) nie zmieniła jednak polityki kredytowej w tym obszarze (zob. wykres 6). Dane te wskazują, że proces dostosowania polityki kredytowej banków do wymogów *Rekomendacji S* uległ zakończeniu w III kwartale. W nadchodzącym kwartale banki prognozują nieznaczne zaostrzenie polityki kredytowej.

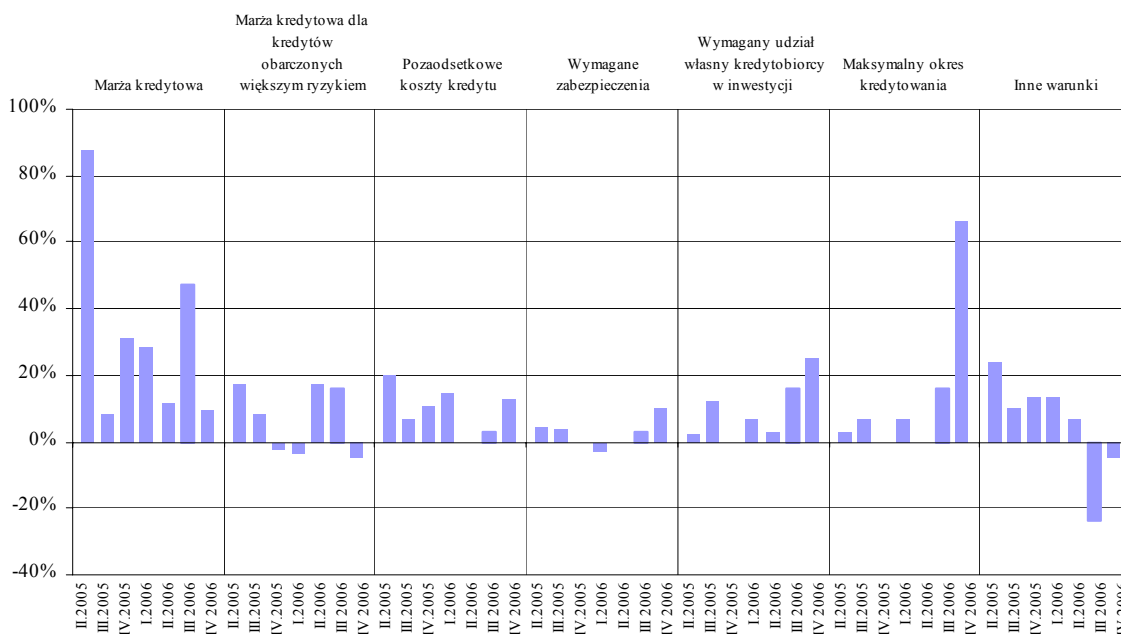
Banki, które w IV kwartale łagodziły politykę kredytową w segmencie kredytów mieszkaniowych podały jako przyczynę takiego działania presję konkurencyjną ze strony innych banków, a także – w mniejszym stopniu – ze strony innych instytucji finansowych. Jedyny bank, który zaostrzył politykę kredytową w tym segmencie, wskazał na wzrost udziału kredytów zagrożonych w portfelu kredytów mieszkaniowych oraz spadek współczynnika wypłacalności jako przyczyny zaostrzenia polityki kredytowej (zob. wykres 6). W gronie banków aktywnych w segmencie kredytów mieszkaniowych, a nieobjętych ankietą, podobny charakter i siła zmian współczynnika wypłacalności, które były kompensowane podwyższaniem kapitału w drodze nowych emisji akcji, cechowało kilka mniejszych banków.

Wśród banków, które złagodziły warunki przyznawania kredytów mieszkaniowych, dwie trzecie wydłużyło maksymalny okres kredytowania, a jedna czwarta banków zmniejszyła wymagania w zakresie udziału własnego kredytobiorcy w inwestycji. Pozostałe warunki udzielania kredytów mieszkaniowych nie zostały istotnie zmienione (zob. wykres 7). Potwierdza to przypuszczenie, że banki nie są w stanie konkurować poprzez obniżanie kosztów kredytu mieszkaniowego i decydują się budować przewagę konkurencyjną za pośrednictwem innych warunków umowy kredytowej, które równocześnie pozwalają częściowo złagodzić, z punktu widzenia kredytobiorcy, wpływ *Rekomendacji S* na metodykę badania zdolności kredytowej, a co za tym idzie, maksymalną wielkość kredytu, jakiego bank może udzielić klientowi.

Wykres 6
Polityka kredytowa i przyczyny jej zmian – kredyty mieszkaniowe

Wykres 7
Warunki przyznawania kredytów mieszkaniowych

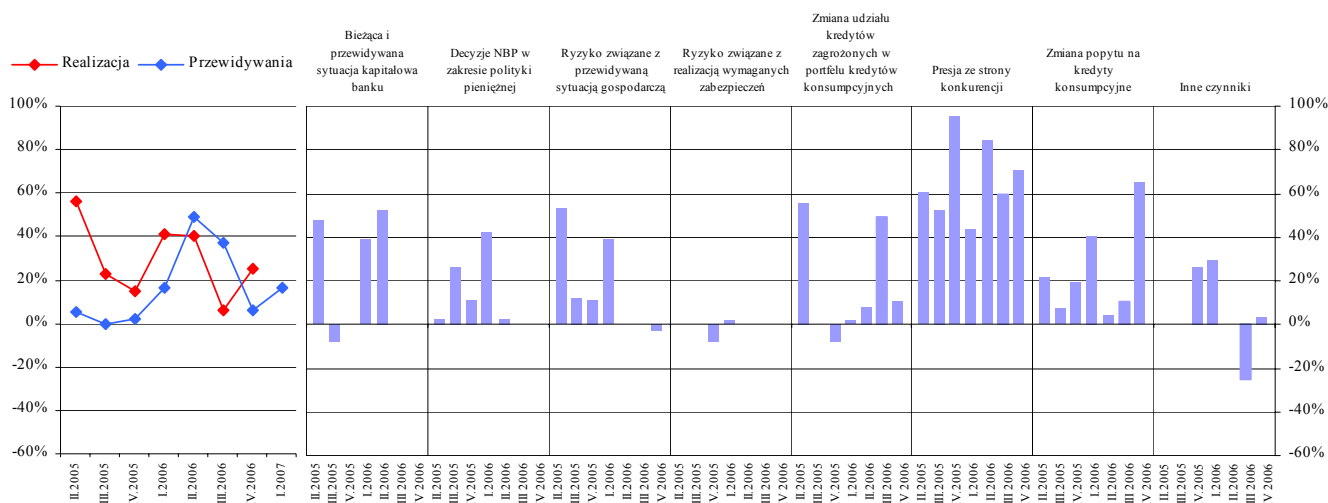

Trzy czwarte banków nie zmieniło polityki kredytowej w segmencie kredytów konsumpcyjnych. Pozostałe banki złagodziły kryteria i warunki udzielania kredytów. Prognozy banków na I kwartał 2007 r. zakładają dalsze złagodzenie polityki kredytowej w tym segmencie, które ma przybrać podobne rozmiary jak w IV kwartale (zob. wykres 8). Banki przewidujące złagodzenie polityki kredytowej w odniesieniu do kredytów konsumpcyjnych w bieżącym kwartale w większości nie zmieniły kryteriów i warunków udzielania tych kredytów w minionym kwartale.

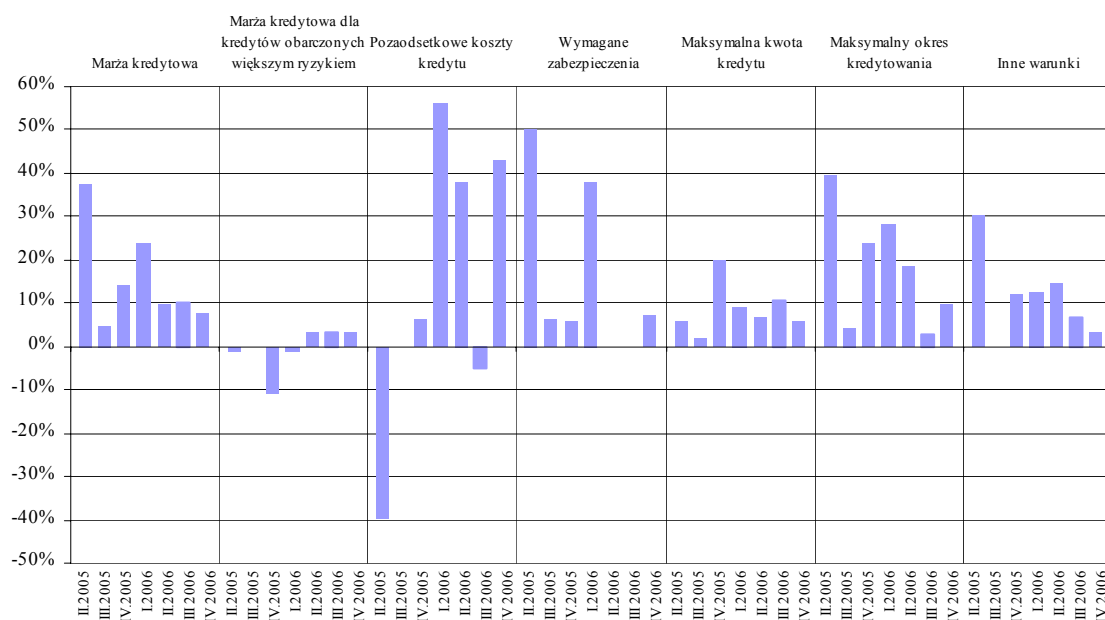
Głównymi przyczynami zmiany kryteriów i warunków udzielania kredytów konsumpcyjnych były presja konkurencyjna, którą w identycznym stopniu wywierały na badane banki inne banki oraz niebankowe instytucje finansowe, oraz malejący popyt. Stosunkowo istotnym czynnikiem sprzyjającym złagodzeniu polityki kredytowej była zmiana udziału kredytów zagrożonych w portfelu kredytów konsumpcyjnych (zob. wykres 8).

Banki, które złagodziły warunki przyznawania kredytów konsumpcyjnych, najczęściej zmniejszyły pozaodsetkowe koszty kredytu oraz wydłużyły okres kredytowania. Należy odnotować, że ograniczanie pozaodsetkowych kosztów kredytu wystąpiło w 43% banków łagodzących warunki przyznawania kredytów konsumpcyjnych, co oznacza powrót do tendencji obserwowanej w I półroczu 2006 r. Skala zmian pozostałych warunków udzielania kredytów konsumpcyjnych była niewielka (zob. wykres 9). Trzy banki (10% banków) zdecydowały się wydłużyć maksymalny okres kredytowania, natomiast dwa banki (8% banków) zmniejszyły marże kredytowe.

Wykres 8
Polityka kredytowa i przyczyny jej zmian – kredyty konsumpcyjne

Wykres 9
Warunki przyznawania kredytów konsumpcyjnych

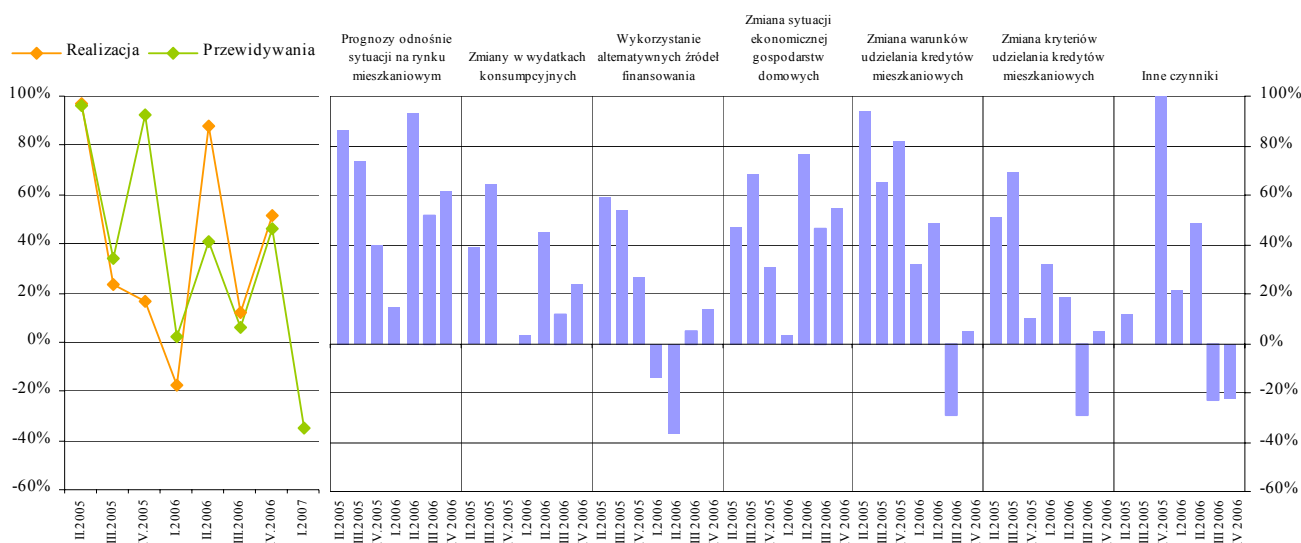
Wzrost popytu na kredyty mieszkaniowe w IV kwartale 2006 r. był silny, nawet biorąc pod uwagę efekt bazy związany z realokacją części popytu z III kwartału na II kwartał 2006 r., lecz jednocześnie badana grupa banków charakteryzuje się znaczną polaryzacją pod względem obserwowanych zmian popytu. Około dwie trzecie banków zanotowało wzrost popytu, natomiast jeden bank wskazał na spadek popytu w IV kwartale (zob. wykres 10). Bank

ten, wyspecjalizowany w udzielaniu kredytów denominowanych w walutach obcych, w tym okresie znacznie zastrzył politykę kredytową w segmencie walutowych kredytów mieszkaniowych.

Oczekiwany wzrost cen na rynku mieszkaniowym oraz poprawa sytuacji ekonomicznej gospodarstw domowych były w ocenie banków najważniejszymi czynnikami kształtującymi wzrost popytu na kredyty mieszkaniowe w IV kwartale 2006 r. Istotnym czynnikiem wzrostu popytu była też zmiana w wydatkach konsumpcyjnych gospodarstw domowych, oraz zapowiedziane na koniec 2006 r. wycofanie ulgi podatkowej związanej z zakupem mieszkania (tzw. ulgi odsetkowej). Hamująco na popyt na kredyty mieszkaniowe oddziaływały obostrzenia w udzielaniu kredytów walutowych wprowadzone w lipcu 2006 r. *Rekomendacją S* (zob. wykres 10).

Odmienne niż w całej historii ankiety, banki przewidują w nadchodzącym kwartale spadek popytu na kredyty mieszkaniowe. Procent netto odpowiedzi na pytanie o oczekiwania w kwestii popytu osiągnął poziom około -35%, przy czym około połowa banków (ważonych aktywami) spodziewa się spadku popytu w I kwartale 2007 r. (zob. wykres 10). Wydaje się, iż prognozy banków można wyjaśnić utrzymującymi się oczekiwaniami gospodarstw domowych, że wzrost cen mieszkań będzie znacznie szybszy od wzrostu dochodu do dyspozycji gospodarstw domowych, w związku z tym rynek kredytów mieszkaniowych może w I kwartale 2007 r. napotkać na barierę popytową. Ponadto, prognozy banków mogą być kształtowane przez spodziewane podwyżki stóp procentowych dla złotego i franka szwajcarskiego, oraz mogą uwzględniać jednorazowy efekt zniesienia ulgi podatkowej.

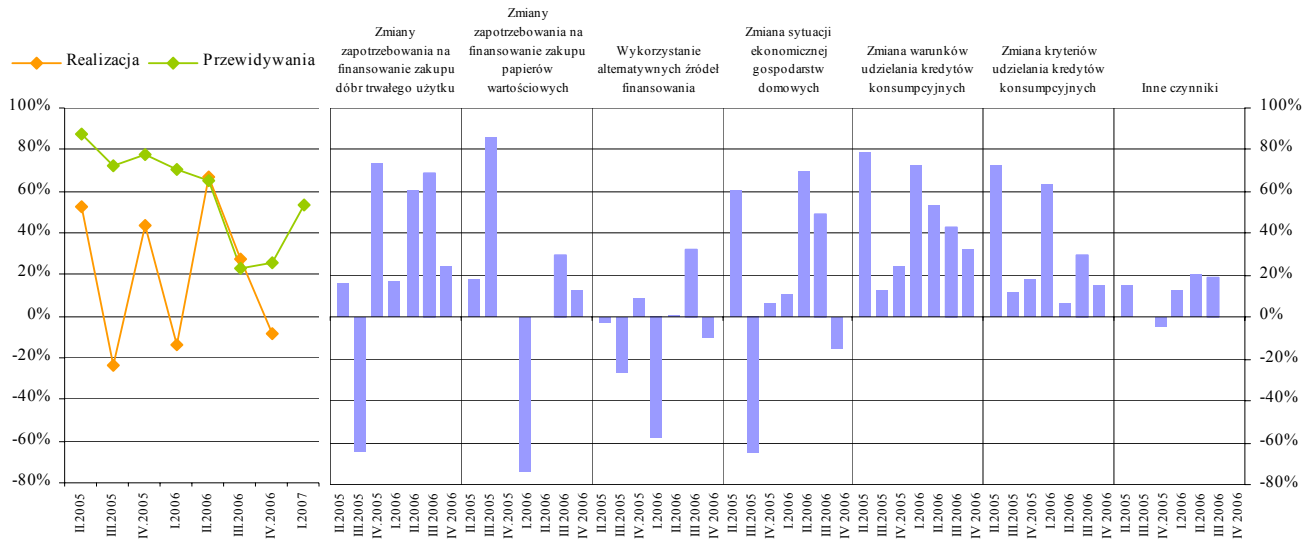
Wykres 10
Popyt na kredyty mieszkaniowe i przyczyny jego zmian

W segmencie kredytów konsumpcyjnych banki odnotowały niespodziewany, niewielki spadek popytu. Około jedna trzecia banków (ważona aktywami) zaobserwowała spadek popytu, około jedna czwarta – wzrost popytu. W I kwartale 2007 r. banki przewidują, że popyt na kredyty konsumpcyjne silnie wzrośnie (zob. wykres 11).

W opinii banków, które odnotowały wzrost popytu na kredyty konsumpcyjne w IV kwartale 2006 r., jego najważniejszymi przyczynami były zmiana sytuacji ekonomicznej gospodarstw domowych oraz wykorzystanie oszczędności w celu zakupu dóbr konsumpcyjnych. Te same przyczyny zmian popytu wymienił bank, który zaobserwował spadek popytu. W kierunku wzrostu popytu ze stosunkowo niewielką siłą oddziaływały także rosnące zapotrzebowanie na finansowanie zakupów dóbr trwałego użytku oraz łagodzenie przez banki warunków i kryteriów udzielania kredytów konsumpcyjnych (zob. wykres 11).

Wykres 11
Popyt na kredyty konsumpcyjne i przyczyny jego zmian

Załącznik 1
Metodyka

Wyniki ankiet prezentowane są w postaci struktur, tzn. odsetka banków, które wybrały daną opcję odpowiedzi na poszczególne pytania. Odpowiedzi banków są wazone udziałem danego banku w segmencie rynku, którego dotyczy pytanie. Wazenie odpowiedzi poszczególnych podmiotów jest często stosowanym rozwiązaniem przy opracowywaniu wyników ankiet typu jakościowego².

Znaczenie poszczególnych banków w danym segmencie rynku reprezentują udziały należności danego banku w należnościach wszystkich 24 banków, które odpowiedziały na ankietę, w rozbięciu na poszczególne kategorie należności. Poniższa tabela prezentuje segment rynku, którego dotyczą poszczególne pytania i kategorię należności, która posłużyła do obliczenia udziałów poszczególnych banków w danym segmencie rynku.

Tabela 1
**Segment rynku i odpowiadająca mu kategoria należności
uwzględniona przy liczeniu wag**

Nr pytań	Segment rynku	Kategoria należności
1, 4, 6, 7	Kredyty krótkoterminowe dla przedsiębiorstw	Należności od przedsiębiorstw i spółek państwowych, przedsiębiorstw i spółek prywatnych oraz spółdzielni i przedsiębiorców indywidualnych o pierwotnym terminie realizacji do 1 roku łącznie z rachunkiem bieżącym
	Kredyty długoterminowe dla przedsiębiorstw	Należności od przedsiębiorstw i spółek państwowych, przedsiębiorstw i spółek prywatnych oraz spółdzielni i przedsiębiorców indywidualnych o pierwotnym terminie realizacji powyżej 1 roku
2, 3, 5	Kredyty dla przedsiębiorstw ogółem	Należności ogółem od przedsiębiorstw i spółek państwowych, przedsiębiorstw i spółek prywatnych oraz spółdzielni i przedsiębiorców indywidualnych
8, 9, 10, 13, 14, 16, 17	Kredyty mieszkaniowe dla gospodarstw domowych	Kredyty mieszkaniowe dla osób prywatnych
8, 11, 12, 13, 15, 16, 17	Kredyty konsumpcyjne i inne dla gospodarstw domowych	Należności ogółem od osób prywatnych pomniejszone o kredyty mieszkaniowe dla osób prywatnych

Uwaga: Wszystkie kategorie należności dotyczą rezydentów. W przypadku przedsiębiorstw nie uwzględniono podziału na duże oraz małe i średnie przedsiębiorstwa, ze względu na brak odpowiednich danych w statystyce bankowej.

Źródło: NBP.

Poszczególnym odpowiedziom przypisywana jest zatem waga, będąca udziałem banku w danym segmencie rynku. Przy liczeniu wag uwzględniono średni stan należności danej kategorii w lipcu i sierpniu 2006 r., czyli w okresie, którego dotyczy ankietę.³ Jeżeli bank w którymś z pytań wybrał

opcję odpowiedzi „nie dotyczy”, przypisywano mu wagę 0. W ten sposób przy liczeniu struktur dla poszczególnych pytań uwzględniono jedynie te banki, które są aktywne w danym segmencie rynku.

Oprócz struktur dla każdej odpowiedzi policzono tzw. procent netto, który jest różnicą między odset-

kiem odpowiedzi pokazujących przeciwne kierunki zmian. Wielkość ta pokazuje zatem ogólną tendencję w danym segmencie rynku. Sposób liczenia procentu netto dla poszczególnych pytań zawiera tabela 2.

Tabela 2

Sposób liczenia procentu netto

Nr pytań	Definicja procentu netto
1, 2, 8, 9, 11	Różnica między sumą odpowiedzi „znacznie złagodzone” i „nieznacznie złagodzone” a sumą odpowiedzi „znacznie zaostrzone” i „nieznacznie zaostrzone”. Ujemny wskaźnik oznacza tendencję do zaostrzania kryteriów
3, 10, 12	Różnica między sumą odpowiedzi „znaczny wpływ na złagodzenie polityki kredytowej” i „nieznaczny wpływ na złagodzenie polityki kredytowej” a sumą odpowiedzi „znaczny wpływ na zaostrzenie polityki kredytowej” i „nieznaczny wpływ na zaostrzenie polityki kredytowej”. Ujemny wskaźnik oznacza, że dany czynnik w większym stopniu przyczynił się do zaostrzenia niż złagodzenia polityki kredytowej.
4, 13	Różnica między sumą odpowiedzi „wzrósł znacznie” i „wzrósł nieznacznie” a sumą odpowiedzi „zmniejszył się znacznie” i „zmniejszył się nieznacznie”. Dodatni wskaźnik oznacza wzrost popytu.
5, 14, 15	Różnica między sumą odpowiedzi „znaczny wpływ na wzrost popytu” i „nieznaczny wpływ na wzrost popytu” a sumą odpowiedzi „znaczny wpływ na spadek popytu” i „nieznaczny wpływ na spadek popytu”. Dodatni wskaźnik oznacza, że dany czynnik oddziaływał na wzrost popytu, ujemny – na spadek.
6, 16	Różnica między sumą odpowiedzi „zostanie znacznie złagodzona” i „zostanie nieznacznie złagodzona” a sumą odpowiedzi „zostanie znacznie zaostrzona” i „zostanie nieznacznie zaostrzona”. Dodatni wskaźnik oznacza oczekiwane złagodzenie polityki kredytowej.
7, 17	Różnica między sumą odpowiedzi „wzrośnie znacznie” i „wzrośnie nieznacznie” a sumą odpowiedzi „zmniejszy się znacznie” i „zmniejszy się nieznacznie”. Dodatni wskaźnik oznacza oczekiwany wzrost popytu.

Źródło: NBP.